

Stora lokala skillnader på miljöarbetet

Det är väldigt stora skillnader på miljöarbetet för båtlivet i Sverige. Markfrågan och att XRF-mäta båtar är det viktigaste för tillfället. Text: Lars-Åke Redéen

CARL RÖNNOW HAR en bakgrund som miljöinspektör på Stockholms stad och Ekerö kommun. Idag är han sakkunnig för miljö och hållbarhet på Svenska Båtunionen.

**Hur har villkoren för båtli-
vets miljö förändrats de senaste
åren?**

– Allt är väldigt beroende var man har sin båt. I Stockholm har merparten av båtklubbarna gjort XRF-mätningar som staden betalade för och merparten har redan sanerat sina båtar, säger Carl Rönnow.

– I Karlstad har båtklubbarna i samarbete med Länsstyrelsen fått LOVA-bidrag för att sanera båtbottnar, men där är kommunen ointresserad. Eskilstuna kommun är stenhård och ställer krav på båtklubben att journalföra vad varje båt är målad med för färg. Vem ska kontrollera det?

– I Kalmar upphandlades tjänsten att mäta båtar som stod på kommunens mark. Båtgärna har till 2025 på sig att bli helt TBT-fria.

**Ska miljökommittén ge båt-
klubbarna handfasta råd för
miljöarbetet?**

– Ja. Det ena är Hamnboken som är under revidering med bland annat ett uppdaterat miljöavsnitt som kommer efter sommaren. Den finns på hemsidan i en tidigare version. Till Hamnboken finns en checklista som ska uppdateras. Vi har också ett miljöprogram som ska revideras under året.

– Ett annat exempel är våra vartips, där det till exempel står det att man bör välja propylenglykol vid vinterkonservering av båtmotorer.

**Vilka gränsvärden bör gälla
för att en båt inte behöver sane-
ras?**

– Vi har efterfrågat riktvärden för skrapprover och XRF-mätningar, men de nationella myndigheterna har inte velat ta i frågan. Det finns indikationer att Naturvårdsverket ska börja titta på det. Tills vidare utgår vi från

Fisksätra Båtklubb i Saltsjöbaden var tidigt ute med båtbottentvätt. Foto: Roland Brinkberg.

Stockholms stads rådgivande referensvärden för sanering, men till exempel Värmdö kommun vill ha skarpare krav.

**Finns det tankar på att infor-
mera om olika möjligheter på
klubbnivå att undersöka om det
finns TBT eller koppar på ett
skrov?**

– Vi försöker ta fram en struktur där miljökommittén har dialog med miljösamordnarna i båtförbunden, som i sin tur ska tala med båtklubbarna. I dagsläget har miljökommittén direktkontakt med både förbunden och klubbarna.

**Kan förbunden och klubbar-
na bli mer aktiva?**

– Moroten är alltid att de som är proaktiva kan slippa ett föreläggande. Är man proaktiv med båtbottnfärgerna så blir det en win-win situation.

**Finns det någon sam-
manställning på utbildade
XRF-mätförrättare?**

– Ja, den som vill ta del av den kan kontakta mig. Vi har över 130 utbildade mätförrättare.

**Skrov målet innehåller anvis-
ningar om hur skrov med TBT
eller andra farliga ämnen ska
saneras. Kan blästring utföras
av båtägaren själv?**

– Blästring bör enbart utföras av yrkeskunniga. Det står nämligen ”bör” och inte ”ska” i Transportstyrelsens rekommendation om sanering.

– Om man torrskrapar eller torrslipar ska man använda en H-klassad dammsugare, som kostar minst 15 000 kr. Det är Arbetsmiljöverket som har jobbat in det. Vi tycker att det är stor skillnad om man sanerar många båtar eller sin egen båt.

– Att använda båten i sommar kommer att vara mer miljövänligt än att åka på långa flygresor på semestern. Det viktiga är att ta små steg för att det ska bli bättre, säger Carl Rönnow, sakkunnig inom miljö och hållbarhet på Svenska Båtunionen.

– I anvisningarna står det även att man ska använda friskluftsmatat andningsskydd, som kostar cirka 10 000 kr. Vi har försökt få lägre krav vid sanering av enskild båt, exempelvis att det räcker med halvmask klass P3, men Arbetsmiljöverket säger nej. Problemet blir om en kommun förelägger en båtklubb att båtar ska saneras i enlighet med rekommendationen och det föreläggandet vinner laga kraft. Då blir det per automatik ett krav på båtklubben om det inte överklagas. Detta har hänt i Södertälje.

– För att undvika detta kan en båtklubb antingen ta in en blästringfirma som blästrar båtar eller uppmana sina medlemmar att använda färgborttagningsmedel och skrapa.

**Är det enkelt att vara båtäga-
re och miljövän idag?**

– Det är enkelt att vara miljövänlig båtägare, men man måste lägga det på en nivå som passar för en själv. Alla kan ta med avfall hem och använda miljövänliga produkter när de tvättar båten.

– När det gäller bränsle som HVO blir det svårare på grund av ekonomin. Men man kan segla mer, köra miljövänligare och kanske ligga kvar en natt till. 🌱